

Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky

Témy rigorózných prác

2026/2027

1. Technické vzdelávanie na primárnom stupni základnej školy

Technical education at the first stage of primary school

Hlavným cieľom rigorózneho výskumu je empirický výskum zameraný na analýzu súčasného stavu, na hľadanie príčin, definovanie indikátorov a na zisťovanie faktorov, ktoré pozitívne vplyvajú na rozvoj technického myslenia, technickej tvorivosti, rozvoj zručnosti a na pozitívny vzťah žiakov k technickému vzdelávaniu na primárnom stupni školy. Pre splnenie cieľa bude slúžiť analýza, komparácia a interpretácia zistení, získaných kvalitatívnymi a kvantitatívnymi výskumnými procedúrami, ale aj možnosť využitia akčného výskumu v škole.

2. Technické a tvorivé myslenie u žiakov mladšieho školského veku

Technical and creative thinking among pupils of younger school-age

Rozpracovať v teoretickej rovine technické myslenie, tvorivosť, rozvíjanie technickej tvorivosti, technického a tvorivého myslenia v komparácii domácich a aj zahraničných autorov. V empirickej rovine výskumne spracovať a štatisticky vyhodnotiť problematiku rozvíjania technickej tvorivosti a technického tvorivého myslenia u žiakov mladšieho školského veku. Vlastný praktický vklad do skúmanej problematiky bude prínosom práce.

3. Mediálna gramotnosť v kultúre konvergencií a v reflexii edukantov primárneho vzdelávania

Media literacy in the culture of convergences and in the reflection of educators of primary education

V súčasnom období sa čoraz intenzívnejšie zdôrazňuje význam tvorivosti, estetickej senzibility a rozvoja kritického myslenia ako neoddeliteľných súčastí komplexného vzdelávania žiakov. Osobitné postavenie v tomto procese zaujíma hudobná edukácia, ktorá prostredníctvom percepcie hudobného umenia vytvára priestor na rozvoj kognitívnych, emocionálnych a tvorivých schopností dieťaťa. Ambíciou rigorózneho výskumu je analyzovať teoretické, pedagogické a metodické východiská počúvania hudby v podmienkach primárneho vzdelávania a poukázať na jeho potenciál pri rozvíjaní tvorivosti a hudobného myslenia žiakov mladšieho školského veku. Pozornosť sa sústreďuje na súčasné koncepcie hudobnej percepcie, na možnosti využitia aktivizačných metód, tvorivej dramatiky, pohybových a výtvarných reakcií na hudbu, ako aj na ich miesto v procese hudobno-výchovného pôsobenia. Dôležitým interpretačným rámcom práce je vnímanie počúvania hudby ako aktívneho procesu konštruovania významov, prostredníctvom ktorého dochádza k rozvoju estetického cítenia,

hudobnej predstavivosti a tvorivého potenciálu žiaka. Práca zároveň identifikuje didaktické stratégie a metodické postupy podporujúce efektívnu implementáciu počúvania hudby do edukačnej praxe primárneho vzdelávania.

4. Počúvanie hudby v primárnom vzdelávaní ako prostriedok rozvoja tvorivosti a hudobného myslenia žiakov

Music Listening in Primary Education as a Means of Fostering Pupils' Creativity and Musical Thinking

Počúvanie hudby predstavuje významnú súčasť hudobnej edukácie, ktorá prispieva k rozvoju perцепčných, emocionálnych, kognitívnych a tvorivých schopností žiakov. V súčasnom edukačnom prostredí sa čoraz výraznejšie zdôrazňuje potreba aktívneho, zážitkového a reflektívneho prístupu k hudobným aktivitám, ktoré podporujú komplexný rozvoj osobnosti dieťaťa. Rigorózna práca sa zameriava na teoretické, pedagogické a metodické aspekty počúvania hudby v primárnom vzdelávaní s dôrazom na využitie aktivizačných vyučovacích metód, prvkov tvorivej dramatiky, pohybových aktivít a výtvarných reakcií na hudobné podnety. Pozornosť je venovaná významu hudobnej perцепcie v procese formovania estetického cítenia, hudobného myslenia a tvorivého potenciálu žiakov mladšieho školského veku. Cieľom práce je analyzovať možnosti využitia počúvania hudby ako efektívneho nástroja rozvoja tvorivosti a hudobného myslenia žiakov a identifikovať didaktické postupy podporujúce jeho systematické začlenenie do pedagogickej praxe.

5. Vplyv psychomotorických hier na rozvoj základných lokomócií a nelokomočných pohybových zručností u žiakov v primárnom vzdelávaní

The impact of psychomotor games on the development of basic locomotion and non-locomotion movement skills among pupils in primary education

Rigorózna práca sa zaoberá zisťovaním a hodnotením vplyvu psychomotorických hier žiakov v primárnom vzdelávaní. Taktiež hry s kompenzačným účinkom. Jedná sa o longitudinálny dvojskupinový výskum s obsahom výučby zameraným na rozvoj základných lokomócií a nelokomočných pohybových zručností u žiakov. Skúmaných probandov podrobíme vstupným a výstupným meraniam. Na zisťovanie použijeme metódu pozorovania, odborného posudzovania, matematicko–štatistickými metódami a logickými postupmi sa vyhodnotia získané empirické údaje z longitudinálneho dvojskupinového výskumu.

6. Efektivita vyučovacieho procesu telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní

Effectiveness of the teaching process of physical and sport education in primary education

Rigorózna práca sa zaoberá zisťovaním a hodnotením efektivity vyučovacieho procesu telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní. Jedná sa o prierezový výskum na viacerých školách, ktorého cieľom je odhaliť a riešiť chyby učiteľa pri výučbe TŠV. Jedná sa

o organizačné i metodické pochybenia. Vzájomne porovnať viaceré namerané výsledky. Problematiku konfrontovať so štátnym vzdelávacím programom.

Na zisťovanie použijeme metódu pozorovania, chronometráž, komparácia. Matematicko – štatistickými metódami a logickými postupmi sa vyhodnotia získané empirické údaje z prierezového výskumu.

7. Konceptia STEM/STEAM v intenciách primárneho prírodovedného vzdelávania

The STEM/STEAM concept in the intentions of primary science education

Cieľom rigorózneho práce je vymedziť a objasniť teoretické východiská primárneho prírodovedného vzdelávania a analyzovať možnosti a stratégie rozvíjania prírodovednej gramotnosti prostredníctvom koncepcie STEM/STEAM so zreteľom na primárne vzdelávanie. Cieľom empirickej časti práce je zmapovať aktuálnu situáciu a stav využívania koncepcie STEM/STEAM v súčasnom edukačnom priestore na 1. stupni základných škôl, navrhnúť možnosti realizácie STEM/STEAM v intenciách primárneho prírodovedného vzdelávania a experimentálne ich overiť v edukačnej praxi.

8. Aplikácia multikultúrnej výchovy do edukačného procesu v primárnom vzdelávaní

Application of multicultural education to the educational process in primary education

Rigorózna práca je zameraná na riešenia otázok prierezovej tematiky. V teoretickej i empirickej rovine sa autor zaoberá riešením a aplikáciou multikultúrnej výchovy v primárnom vzdelávaní. Autor si vyberie konkrétny ročník a vybranú tému aplikuje do rôznych predmetov v danom ročníku 1. st. základnej školy.

9. Priestorová predstavivosť a jej rozvíjanie v primárnom vzdelávaní

Spatial imagination and its development in primary education

Práca bude orientovaná teoreticko-empiricky s cieľom zistiť aktuálnu situáciu spojenú s rozvíjaním priestorovej predstavivosti, využívanými prostriedkami a analýzou ich frekvencie a efektivity. Zároveň navrhnúť a overiť v praxi metódy a prostriedky, ktoré prispejú k upevneniu poznatkov spojených s priestorovými predstavami. Môže byť orientovaná na priestorové útvary a prácu s nimi, alebo napríklad orientáciu v priestore. Daná problematika je v praxi zanedbávaná. Prínosom práce môže byť portfólio aktivít, ktoré konkrétne pomôžu učiteľovi vhodne a jednoducho rozvíjať tento dôležitý prvok základných kompetencií žiaka, ktoré využije v bežnom živote.

10. Integrácia informatiky do koncepcie STEAM v kontexte strategického rozvoja medzipredmetových interakcií

Integration of informatics into the STEAM concept in the context of strategic development of cross-subject interactions

Práca bude orientovaná na aktuálne výzvy spojené s integráciou informatiky a iných predmetov v kontexte STEAM vzdelávania. Cieľom bude nielen analyzovať empirické štúdie zaberajúce sa danou problematikou, zistiť reálne súčasné prepojenie týchto oblastí, ale tiež overiť praktické prístupy, ako implementovať STEAM aktivity v edukácii s dôrazom na implementáciu informatiky. Prakticky ukáže možnosti rozvoja kľúčových kompetencií žiakov primárneho vzdelávania s dôrazom na rozvoj kritického myslenia, kreativity a kooperácie.

11. Súčasná maliarska tvorba ako zdroj inšpirácie pre plošné výtvarné techniky uplatniteľné na 1. stupni ZŠ

Contemporary painting as a source of inspiration for surface art techniques applicable at the 1st stage of primary school

Práca charakterizuje súčasnú maliarsku tvorbu a jej možné uplatnenie a didaktické postupy vo vyučovaní výtvarnej výchovy na 1. stupni ZŠ. Analyzuje oblasť plošných výtvarných techník, pri ktorých je možné využívať inšpiračné momenty moderného maliarstva. Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov moderného maliarstva v edukačnom procese.

12. Komparatívna analýza vzdelávacích programov v zahraničí so zreteľom na výchovu prostredníctvom ľudovej kultúry (na príkladoch vzdelávacích programov v Srbsku, Čiernej Hore, Macedónsku, Chorvátsku, Ukrajine)

Comparative analysis of educational programmes abroad with regard to education through folk culture (on the examples of educational programmes in Serbia, Montenegro, Macedonia, Croatia, Ukraine)

Práca analyzuje systém vzdelávania v konkrétnej krajine so zreteľom na uplatňovanie prvkov ľudovej kultúry v edukačnom procese. Podrobne skúma jednotlivé vyučovacie predmety spolu s ich medzipredmetovými súvislosťami a presahmi. Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov ľudovej kultúry v edukačnom procese.

13. Strofické tance v primárnom vzdelávaní

Strophic dances in primary education

Práca analyzuje možnosti využívania strofických tancov vo výchovno-vzdelávacom procese na 1. stupni ZŠ. Zameriava sa na skupinu tancov s ustálenými motívickými väzbami a ich

implementáciu do edukačnej reality primárneho vzdelávania (napr. Mojše, Kuri krik, Valcer a pod. Podľa zvolenej tanečnej lokality). Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov ľudovej tanečnej kultúry v edukačnom procese.

14. Tance novouhorského štýlu a ich uplatnenie v primárnom vzdelávaní

New-Hungarian style dances and their application in primary education

Práca analyzuje možnosti využívania tancov novouhorského štýlu vo výchovno-vzdelávacom procese na 1. stupni ZŠ. Zameriava sa na skupinu zvolených tancov a ich implementáciu do edukačnej reality primárneho vzdelávania (Podľa zvolenej tanečnej lokality). Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov ľudovej tanečnej kultúry v edukačnom procese.

15. Transformácie a recepcia textového odkazu Pavla Dobšinského v primárnom vzdelávaní: Od knižných adaptácií a čítaniek po regionálnu exkurziu

Transformations and Reception of Pavol Dobšinský's Textual Legacy in Primary Education: From Book Adaptations and Readers to Regional Excursion

Rigorózna práca sa zameriava na analýzu literárnych adaptácií a textových úprav rozprávok Pavla Dobšinského v súčasnej literatúre pre deti a v učebniciach čítania pre 1. stupeň ZŠ. V empirickej časti implementuje a overuje inovatívne čitateľské dielne porovnávajúce rôzne verzie textov žiakmi. Výskumný projekt dopĺňa o návrh tematickej literárno-geografickej exkurzie do regiónu Gemer, pričom sleduje vplyv týchto stratégií na rozvoj čitateľskej gramotnosti a slovnej zásoby žiakov. Výskumná časť ponúka možnosť zaoberať sa aj komparáciou ilustračného sprievodu, ktorý prechádza významnou vizuálnou transformáciou, a vplyvom ilustrácií na recepciu textu.

16. Suprasegmentálne javy v rozvíjaní komunikatívnych kompetencií

Suprasegmental phenomena in the development of communicative competences

Práca bude vychádzať z teoretických koncepcií predmetu slovenský jazyk s cieľom analýzy prozodických vlastností v rečovom prejave učiteľa a žiaka. Výskumná časť bude zameraná na potenciál rozvíjania komunikatívnych kompetencií z pohľadu pedagogického pôsobenia učiteľa. Na základe výsledkov analýzy bude zostavený didaktický program zameraný na rozvíjanie schopnosti žiakov využívať suprasegmentálne javy v rečovom prejave.

17. Rozvíjanie vyšších kognitívnych funkcií v prírodovednom vzdelávaní ako predpoklad zvyšovania úrovne kritického myslenia

Developing higher cognitive functions in science education as a prerequisite for increasing the level of critical thinking

V súčasnosti je jedným z dôležitých cieľov moderného vyučovania rozvíjanie kritického myslenia žiakov prostredníctvom inovatívnych metód a stratégií. V teoretickej časti rigoróznejšej práce bude cieľom syntetizovať teoretické poznatky v oblasti rozvíjania vyšších kognitívnych funkcií v primárnom prírodovednom vzdelávaní. Výskumnú časť bude autor orientovať na analýzu výkonových štandardov z predmetu Prírodoveda vo vzťahu k požiadavkám na rozvíjanie vyšších kognitívnych funkcií a návrh súboru aktivít s rozpracovaným didaktickým portfóliom, ich výskumné overenie a zistenie vplyvu na rozvoj kritického myslenia detí mladšieho školského veku.

18. Digitálna socializácia detí mladšieho školského veku

Digital Socialization of Early School-Age Children

Rigorózna práca sa v teoretickej časti zameriava na komplexnú analýzu role imerzívneho digitálneho prostredia v živote detí mladšieho školského veku. Cieľom práce je analyzovať úlohu rôznych foriem imerzívneho digitálneho prostredia na psychickú pohodu a denný režim detí. Východiskom pre empirickú časť je tvorba analytického rámca, ktorý slúži na preskúmanie vzájomného prepojenia medzi digitálnym prostredím, psychickou pohodou a denným režimom detí. Empirická časť práce bude primárne zameraná na kvalitatívny výskum v rodinnom prostredí.

19. Využívanie nástrojov generatívnej umelej inteligencie žiakmi mladšieho školského veku z perspektívy žiakov, rodičov a učiteľov

The Use of Generative Artificial Intelligence Tools by Primary School Pupils from the Perspectives of Pupils, Parents, and Teachers

Rigorózna práca sa zameriava na využívanie a vnímanie umelej inteligencie žiakmi mladšieho školského veku z perspektívy žiakov, ich rodičov a učiteľov. Cieľom práce je zistiť, ako často a na aké účely žiaci AI využívajú, aké postoje k nej zaujímajú a ako vnímajú jej prínosy a riziká. Osobitná pozornosť bude venovaná porovnaniu odpovedí žiakov, rodičov a učiteľov a identifikovaniu zhôd a rozdielov v ich pohľade na používanie AI deťmi. Súčasťou práce bude aj zisťovanie postojov rodičov a učiteľov k využívaniu AI vo vzdelávaní a k potrebe usmerňovania žiakov a detí pri jej používaní.